

ΕΛΤΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΚΕΝΤΡΟ

ΧΡΗΜΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ
ΣΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ

ΧΡΟΝΙΑ

ΚΑΠΑ ΣΙΓΜΑ ΔΕΛΤΑ Α.Ε. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ 2 & ΣΗΤΕΙΑΣ 8 - 144 51 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ - ΤΕΥΧΟΣ 320 - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2025 - 6,00 €

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΜΗΝΑ Roda Beach Resort & Spa

- /// ΨΗΦΙΑΚΗ ΚΑΡΤΑ
Ξεκινά την 1^η Μαρτίου
η ΨΚΕ στον Τουρισμό
- /// ΕΡΕΥΝΑ ΕΞΑΑΑ –
ΔΑΑ – GBR
Βασικό αίτημα
επισκεπτών και
κατοίκων της Αθήνας,
η Καθαριότητα,
η Ασφάλεια και
Προσβασιμότητα
- /// ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
Αυτή είναι η εικόνα
του Τουρισμού το 2024
- /// ADR
Στην Ελλάδα η
μεγαλύτερη
αύξηση στο ADR
- /// Πρωτιά της Ελλάδας
στις αξιολογήσεις
ξενοδοχείων
στη Μεσόγειο

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
EDYTA ROMANOWSKA

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΗΝΑ
ΝΙΚΟΛΑΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

>> Συνέντευξη Μήνα

ΝΙΚΟΛΑΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Οδηγίες CSRD & ESG στον Τουρισμό. Η νέα εποχή της βιώσιμης ανάπτυξης

- Πως επηρεάζεται το μέλλον των τουριστικών επιχειρήσεων από τις νέες κατευθύνσεις

στον Κωνσταντίνο Στ. Δεριζιώτη

Τεκτονικές αλλαγές αναφορικά με την βιωσιμότητα, την εταιρική διακυβέρνηση, αλλά και τον έλεγχο των περιβαλλοντικών πρακτικών, βρίσκονται σε εξέλιξη στην Ευρώπη, με σημαντικές επιπτώσεις στην καθημερινή λειτουργία δεκάδων χιλιάδων επιχειρήσεων και στον Τουρισμό.

Άγνωστες «λέξεις», όπως CSRD και ESG, μπαίνουν στο λεξιλόγιό μας και πολύ περισσότερο στο λεξιλόγιο των επιχειρηματιών και στελεχών του Τουρισμού, που πρέπει να λάβουν σημαντικές αποφάσεις για να εναρμονιστούν σε αυτές.

Ο Νικόλας Δ. Κανελλόπουλος Δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω, Ιδρυτής της Δικηγορικής Εταιρείας με την επωνυμία «Νικόλας Κανελλόπουλος Χαρά Ζέρβα & Συνεργάτες – NKLaw Firm», αλλά και τέως πρόεδρος του ΕΟΤ, «Αποκωδικοποιεί» σε συνέντευξή του στο ΧΡΗΜΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, τις αλλαγές και τις υποχρεώσεις, ακόμη και αυτές που ανακοινώθηκαν στις 26 Φεβρουαρίου!

Όπως τονίζει «Οι τουριστικές επιχειρήσεις καλούνται να εφαρμόσουν πρακτικές εξοικονόμησης ενέργειας, διαχείρισης αποβλήτων, κοινωνικής ευθύνης και σωστής εταιρικής διακυβέρνησης, καθώς και εταιρικές αναφορές βιωσιμότητας σε ένα πλαίσιο υποχρεωτικό πλέον».

Η συνέντευξη στον Κωνσταντίνο Στ. Δεριζώτη, έχει ως ακολούθως:

Σε μια εποχή που η βιωσιμότητα αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της εταιρικής στρατηγικής, το τελευταίο διάστημα ακούμε όλο και συχνότερα αναφορές στις Οδηγίες CSRD & ESG. Τι ρυθμίζουν οι Οδηγίες αυτές, και για ποιο λόγο όλο και περισσότερες εταιρείες ασχολούνται με αυτό το θέμα;

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έθεσε πρόσφατα νέα δεδομένα στις επιχειρήσεις με τις κατευθυντήριες γραμμές ESG (Environmental, Social, Governance) επί περιβαλλοντικών, κοινωνικών και διακυβερνητικών κριτηρίων και την Οδηγία CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) που ρυθμίζει υποχρεώσεις των εταιρειών σχετικά με τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών, ενισχύοντας την εταιρική διαφάνεια και τη λογοδοσία τους σε περιβαλλοντικά, κοινωνικά και διακυβερνητικά ζητήματα. Η ανάγκη για διαφάνεια και υπευθυνότητα σε θέματα ESG και CSRD έχει ενταθεί τα τελευταία χρόνια, καθώς οι ενδιαφερόμενοι φορείς, όπως οι επενδυτές, οι καταναλωτές και η κοινωνία, απαιτούν από τις εταιρείες να προβαίνουν σε πλήρη δημοσιοποίηση των επιπτώσεων των δραστηριοτήτων τους.

Η Ελλάδα άρχισε να συμμορφώνεται με τις Οδηγίες μέσω των νόμων περί εταιρικής διακυβέρνησης, περί ελέγχου βιώσιμης χρηματοδότησης και ρυθμίσεων για βιώσιμες επενδύσεις και πράσινη ανάπτυξη. Προσφάτως ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία η ευρωπαϊκή οδηγία (EE) 2022/2464 περί υποβολής εκθέσεων εταιρικής βιωσιμότητας CSRD με τον Ν. 5164/2024, ο οποίος νομοθέτησε την υποχρεωτικότητα, το πλαίσιο εφαρμογής και το περιεχόμενο των εκθέσεων εταιρικής βιωσιμότητας στις επιχειρήσεις. Επιπρόσθετα, προ ολίγων ημερών δημοσιεύθηκε και ο συμπληρωματικός Ν. 5178/2025 περί ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων. Η δημοσίευση των τελευταίων αυτών νόμων μόλις στις 14.02.2025 αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα της συνεχόμενης δυναμικής εξέλιξης που επιφέρουν οι νέες αλλαγές σε ζητήματα ESG και CSRD.

Στην τουριστική βιομηχανία, η ενσωμάτωση πρακτικών για θέματα ESG και CSRD διαφαίνεται ότι είναι και θα είναι, ο βασικός πυλώνας ανάπτυξης των επιχειρήσεων. Αμφότερα παίζουν καθοριστικό ρόλο, καθώς η βιωσιμότητα επηρεάζει την ελκυστικότητα των προορισμών. Οι τουριστικές επιχειρήσεις καλούνται να εφαρμόσουν πρακτικές εξοικονόμησης ενέργειας, διαχείρισης αποβλήτων, κοινωνικής ευθύνης και σωστής εταιρικής διακυβέρνησης, καθώς και εταιρικές αναφορές βιωσιμότητας σε ένα πλαίσιο υποχρεωτικό πλέον. Αξίζει πάντως να σημειωθεί πως ακόμη και στην περίπτωση που δεν είχε ακόμη νομοθετηθεί η υποχρεωτικότητα της συμμόρφωσης, οι εταιρείες που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με τον Τουρισμό έχουν ξεκινήσει ούτως ή άλλως να υιοθετούν στρατηγικές ESG και να εφαρμόζουν την Οδηγία CSRD, για το λόγο ότι οι εν λόγω πρακτικές προσελκύουν τους συνεχώς αυξανό-

μενους επενδυτές και πελάτες με ευαισθητοποίηση στα εν λόγω θέματα. Η τάση ρύθμισης θεμάτων ESG και CSRD με υπευθυνότητα έχει παρατηρηθεί ότι συμβάλλει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας στη διεθνή αγορά και διαφαίνεται ότι αποτελεί και θα παραμείνει ο βασικός πυλώνας ανάπτυξης των τουριστικών επιχειρήσεων.

Επηρεάζουν οι νέες Οδηγίες τη λειτουργία των λιμένων και αερολιμένων της χώρας μας;

Η συμμόρφωση με τα κριτήρια ESG και την Οδηγία CSRD αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την προώθηση υπεύθυνων επενδύσεων στις λιμενικές και αερολιμενικές λειτουργίες. Η αξιολόγηση τουριστικών προορισμών υπό το πρίσμα των κριτηρίων ESG και CSRD έχει οδηγήσει στην υιοθέτηση νέων εφαρμογών, προωθώντας επενδύσεις που λαμβάνουν υπόψη τους περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς στόχους. Υπάρχουν μάλιστα διεθνείς μελέτες βάσει των οποίων η εφαρμογή βαθμολογίας ESG σε λιμάνια και αεροδρόμια, μπορεί να συμβάλει δυναμικά στην ευθυγράμμιση των επιχειρησιακών πρακτικών με τους στόχους βιωσιμότητας, παρά τις προκλήσεις που παρουσιάζονται σε κάθε χώρα, ανάλογα με το αναπτυξιακό της στάδιο.

Βάσει μελετών που επικεντρώνονται στον Τουρισμό και του λιμένες στην Ελλάδα παρατηρείται ότι η εφαρμογή κριτηρίων ESG και Οδηγίας CSRD έχει πολλαπλά οφέλη: οδηγεί σε σημαντική μείωση των εκπομπών ρύπων και βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης στα λιμάνια, ενισχύει την ανάπτυξη νέων τεχνολογικών λύσεων, βελτιώνει την αποδοτικότητα των λιμενικών επιχειρήσεων, οι οποίες είναι καλύτερα προετοιμασμένες για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, βοηθά στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης μεταξύ των τοπικών κοινοτήτων και των διαχειριστών των λιμένων οι οποίοι επιδεικνύουν μεγαλύτερη διαφάνεια και καλύτερη διαχείριση κινδύνων.

Σύμφωνα με μελέτες στον τομέα των αερολιμένων, η επιβατική κίνηση στα ελληνικά αεροδρόμια σημείωσε σημαντική αύξηση το 2024, ξεπερνώντας τα επίπεδα όλων των προηγούμενων ετών. Αυτή η αύξηση, ενώ ενισχύει την τουριστική βιομηχανία, επιφέρει και περιβαλλοντικές προκλήσεις, όπως αυξημένες εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και πίεση στις τοπικές υποδομές. Η ενσωμάτωση των κριτηρίων ESG στις λειτουργίες των αεροδρομίων μπορεί να συμβάλει στη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος μέσω της υιοθέτησης πράσινων πρακτικών και τεχνολογιών. Θα ήθελα να αναφερθώ επίσης στη μελέτη «Ελληνικός Τουρισμός 2030 - Σχέδια Δράσης» του Ινστιτούτου Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΙΝΣΕΤΕ), η οποία υπογραμμίζει την ανάγκη για βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη, με έμφαση στη βελτίωση των υποδομών και της περιβαλλοντικής διαχείρισης στα αεροδρόμια. Η εφαρμογή των κριτηρίων ESG και η συμμόρφωση με την CSRD αποτελούν βασικά εργαλεία για την επίτευξη των στόχων των ελληνικών αεροδρομίων. Η ενσωμάτωση των κριτηρίων διασφαλίζει την ισορροπία μεταξύ βιώσιμης ανά-

Στην τουριστική βιομηχανία, η ενσωμάτωση πρακτικών για θέματα ESG και CSRD διαφαίνεται ότι είναι και θα είναι, ο βασικός πυλώνας ανάπτυξης των επιχειρήσεων. Αμφότερα παίζουν καθοριστικό ρόλο, καθώς η βιωσιμότητα επηρεάζει την ελκυστικότητα των προορισμών.

πτυξης του τουριστικού τομέα, προστασίας του περιβάλλοντος και ενίσχυσης της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της χώρας.

Τα παραπάνω στοιχεία αναδεικνύουν το γεγονός πως η εφαρμογή των κριτηρίων ESG και η συμμόρφωση με την Οδηγία CSRD αποτελούν στρατηγικό εργαλείο για την ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής σε λιμένες και αερολιμένες, τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς και συνδέεται άμεσα με την τουριστική βιομηχανία για την υποστήριξη υπεύθυνων επενδύσεων στις λιμενικές και αερολιμενικές λειτουργίες.

Για ποιο λόγο το CSRD είναι τόσο σημαντικό για τον Τουρισμό;

Το πλαίσιο CSRD αλλάζει τα δεδομένα στον τομέα του αειφόρου Τουρισμού. Θέτοντας αυστηρές κατευθυντήριες γραμμές για την αναφορά ESG, η Οδηγία CSRD παρέχει στις επιχειρήσεις έναν οδικό χάρτη για τη μέτρηση και την αναφορά των επιδόσεων βιωσιμότητας. Για τις τουριστικές εταιρείες, αυτό σημαίνει ευθυγράμμιση με την αυξανόμενη ζήτηση για υπεύθυνες ταξιδιωτικές επιλογές, δεδομένου οι ταξιδιώτες επιλέγουν ολοένα και περισσότερο προορισμούς αφοσιωμένους στη βιώσιμη ανάπτυξη.

Υπολογίζεται ότι η εφαρμογή της νέας οδηγίας θα επηρεάσει περισσότερες από 50.000 εταιρείες στην Ευρώπη και περίπου 10.000 μη ευρωπαϊκές επιχειρήσεις με δραστηριοποίηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να συμμορφωθούν με ένα σύνολο νέων κανόνων, που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα, γεγονός που θα επηρεάσει τη λειτουργία και τη στρατηγική τους τα επόμενα χρόνια.

Ποιος ο ρόλος ενσωμάτωσης των αναφορών ESG & της Οδηγίας CSRD στη διαχείριση του τουριστικού προορισμού;

Οι εκθέσεις ESG αξιολογούν περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες όπως τη διατήρηση των πόρων, τη μείωση του αποτυ-

πώματος άνθρακα και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, ενώ ταυτόχρονα αντιμετωπίζουν κοινωνικούς παράγοντες όπως τη συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων, τη δίκαιη απασχόληση και το σεβασμό στους τοπικούς πολιτισμούς. Θέτοντας στόχους ESG, οι τουριστικές εταιρείες μπορούν να διαχειρίζονται καλύτερα τις υποδομές και τις λειτουργίες τους και να λαμβάνουν αποφάσεις που συμβάλλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη. Για παράδειγμα, η παρακολούθηση της κατανάλωσης ενέργειας και των εκπομπών ρύπων επιφέρει τον εντοπισμό τομέων που χρήζουν βελτίωσης, ενώ η ενεργή συμμετοχή σε πρωτοβουλίες της τοπικής κοινωνίας αντανακλά τη δέσμευση για κοινωνική ευευθυνότητα. Τέτοιες πρακτικές είναι καθαριστικές για τουριστικούς προορισμούς που επιδιώκουν μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και ισχυρές σχέσεις με τις τοπικές κοινωνίες.

Η αναφορά ESG είναι κεντρικής σημασίας για την επίτευξη συμμόρφωσης με την CSRD και διαδραματίζει βασικό ρόλο στη διαχείριση βιώσιμων τουριστικών προορισμών. Η συμμόρφωση με την CSRD δεν αφορά μόνο την περιβαλλοντική προστασία αλλά και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης. Όταν οι τουριστικές εταιρείες αναφέρουν με διαφάνεια τις προσπάθειές τους για βιωσιμότητα, δείχνουν υπευθυνότητα, γεγονός που ενδυναμώνει τη φήμη τους. Αυτή η εμπιστοσύνη είναι πολύτιμη στον τουριστικό κλάδο, όπου η ικανοποίηση και αφοσίωση των επισκεπτών μπορούν να επηρεάσουν άμεσα την επιχειρηματική επιτυχία.

Πώς ωφελούνται οι τουριστικές επιχειρήσεις από την ενίσχυση του αειφόρου Τουρισμού;

Καθώς η ελληνική τουριστική βιομηχανία αρχίζει να εντάσσεται σε ένα βιώσιμο μέλλον, ρυθμιστικά πρότυπα όπως η Οδηγία για την Έκθεση για την Εταιρική Αειφορία (CSRD) συμβάλλουν στη χάρση μιας νέας πορείας. Με έμφαση σε περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και διακυβερνητικούς παράγοντες, η συμμόρφωση με την CSRD είναι απαραίτητη για τις εταιρείες που στοχεύουν να προστατέψουν τους

Η τάση ρύθμισης θεμάτων ESG και CSRD με υπευθυνότητα έχει παρατηρηθεί ότι συμβάλλει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας στη διεθνή αγορά και διαφαίνεται ότι αποτελεί και θα παραμείνει ο βασικός πυλώνας ανάπτυξης των τουριστικών επιχειρήσεων.

προορισμούς τους στο μέλλον, πληρώντας υψηλά πρότυπα βιώσιμης ανάπτυξης. Η εφαρμογή της αναφοράς ESG όχι μόνο δημιουργεί διαφάνεια, αλλά εξασφαλίζει επίσης μακροπρόθεσμη ανθεκτικότητα και ελκυστικότητα για τους προορισμούς.

Στην πράξη, πέρα από το αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι η υποχρεωτικότητα της συμμόρφωσης είναι ήδη εδώ και έχει θεσμοθετηθεί με πιο πρόσφατους τους προαναφερόμενους νόμους 5164/2024 και 5178/2025, τα οφέλη είναι και για τις ίδιες τις επιχειρήσεις σημαντικά, δεδομένου ότι η ευαισθητοποίηση των τουριστών έχει ενισχυθεί σημαντικά το τελευταίο διάστημα σε περιβαλλοντικά και κοινωνικά θέματα, αναζητώντας τις επιχειρήσεις εκείνες που θα προσφέρουν μεν την ποιότητα των τουριστικών υπηρεσιών που επιθυμούν, πληρώντας όμως ταυτόχρονα και προϋποθέσεις ESG, όπως για παράδειγμα το χαμηλό ή ακόμη και μηδενικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα.

Πώς θα συμμορφωθεί ο Τουρισμός με τις Οδηγίες CSRD και ESG;

Καταρχήν με τα γνωστά Ευρωπαϊκά Πρότυπα σύνταξης και υποβολής εκθέσεων βιωσιμότητας ESRS (Ευρωπαϊκά Πρότυπα Αναφοράς Αειφορίας), αλλά και με την εφαρμογή μοντέλων διοίκησης και διαχείρισης που βασίζονται σε διεθνή πρότυπα αξιολόγησης για τη βιωσιμότητα. Οργανισμοί όπως ο SASB (Sustainability Accounting Standards Board) και ο Global Reporting Initiative (GRI) έχουν αναπτύξει πρότυπα αξιολόγησης σε περίπου 77 τομείς βιομηχανικής δραστηριότητας, μεταξύ των οποίων και οι τουριστικές επιχειρήσεις.

Για παράδειγμα, στις ξενοδοχειακές μονάδες ο SASB παρέχει ένα πλαίσιο προτύπων που καθοδηγούν τα ξενοδοχεία στην αναζήτηση κοινωνικά και εργασιακά υπεύθυνων πρακτικών, καθώς και πρακτικών φιλικών προς το περιβάλλον. Η βιωσιμότητα μέσω του πλαισίου εφαρμογής SASB αποτελεί βασικό παράγοντα στον ανταγωνιστικό κόσμο των ξενοδοχείων και των καταλυμάτων και έχει διαπιστωθεί ότι τα τελευταία έτη έχει όλο και πιο ευρεία απήχηση στους πελάτες.

Στο παράδειγμα των ξενοδοχειακών μονάδων που αναφέρετε μπορείτε να μας εξηγήσετε τα πρότυπα που θέτει ο Οργανισμός SASB;

Το πλαίσιο SASB εμβαθύνει στον ξενοδοχειακό κλάδο σε διάφορες πτυχές της βιωσιμότητας, θέτοντας πρότυπα στους τομείς της διαχείρισης ενέργειας και υδάτων, στις οικολογικές επιπτώσεις, στις εργασιακές πρακτικές της τουριστικής βιομηχανίας, στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, στις μετρήσεις δραστηριότητας της επιχείρησης. Εξηγώ πιο αναλυτικά:

-Διαχείριση ενέργειας: Με βάση τα πρότυπα SASB τα ξενοδοχεία θα πρέπει να αναφέρουν τρεις κύριες πτυχές της διαχείρισης ενέργειας, τη συνολική ενέργεια που καταναλώνεται, το ποσοστό ηλεκτρικής ενέργειας στο δίκτυο και το ποσοστό ανανεώσιμης ενέργειας. Μέσω αυτών των μετρήσεων οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις μπορούν να επι-

δείξουν τις προσπάθειές τους για τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και την ενσωμάτωση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

-Διαχείριση υδάτων: Η διαχείριση της κατανάλωσης νερού είναι κρίσιμη σημασίας, ιδιαίτερα στις περιοχές που αντιμετωπίζουν λειψυδρία. Εδώ υπογραμμίζεται η δέσμευση για υπεύθυνη χρήση του νερού, με τις ξενοδοχειακές μονάδες να αναφέρουν τη συνολική ποσότητα κατανάλωσης και απόρριψης του νερού, καθώς και τη συνολική ποσότητα ανακύκλωσης χρησιμοποιημένου νερού. Στα μέτρα υπεύθυνης χρήσης του νερού λαμβάνεται υπόψη και η ενθάρρυνση των επισκεπτών να επιλέγουν λιγότερο συχνές υπηρεσίες πλυντηρίου, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό ενεργά στη μείωση κατανάλωσης.

-Οικολογικές επιπτώσεις: Οι ξενοδοχειακές μονάδες υποχρεούνται να αναφέρουν τις εγκαταστάσεις διαμονής που βρίσκονται κοντά σε προστατευμένα οικοσυστήματα, καθώς και σε περιοχές με είδη που απειλούνται με εξαφάνιση. Επιπρόσθετα έχουν υποχρέωση να περιγράφουν τις πολιτικές περιβαλλοντικής διαχείρισης και ταυτόχρονα και ενθαρρύνεται η επένδυσή τους σε έργα που στοχεύουν στην ελαχιστοποίηση των αποτυπωμάτων μέσω της μείωσης των απορριμμάτων, σε πρακτικές βιώσιμης προμήθειας και στην ενεργό συμβολή για τη διατήρηση των κοντινών φυσικών οικοσυστημάτων.

-Εργασιακές Πρακτικές: Τα πρότυπα SASB εμβαθύνουν στις εργασιακές πρακτικές στον ξενοδοχειακό κλάδο, εστιάζοντας στα ποσοστά εναλλαγής εργαζομένων, σε χρηματικές απώλειες που οφείλονται σε παραβιάσεις της εργατικής νομοθεσίας και στις στατιστικές που συνδέονται με το ύψος αποδοχών των υπαλλήλων. Μέσω των συγκεκριμένων μετρήσεων αντικατοπτρίζεται η δέσμευση του κλάδου για δίκαιες εργασιακές πρακτικές και για έμπρακτη ευημερία των εργαζομένων. Οι καλές πρακτικές εργασίας μπορούν να εξασφαλισθούν με τη θέσπιση δίκαιων μισθολογικών πολιτικών, την παροχή ολοκληρωμένης εκπαίδευσης και την εξασφάλιση χώρων εργασίας χωρίς περιστατικά βίας και παρενόχλησης. Οι καλές πρακτικές εργασίας είναι εμφανείς όταν ελαχιστοποιούνται τα νομικά ζητήματα που σχετίζονται με την εργασία, όταν υπάρχει υψηλό ποσοστό υπαλλήλων με αποδοχές άνω του κατώτατου μισθού και οι πρακτικές αυτές αποτυπώνονται στα ποσοστά κύκλου εργασιών της επιχείρησης.

-Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή: Μία σημαντική πτυχή της βιωσιμότητας συνδέεται και είναι άμεσα συνυφασμένη με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Οι μονάδες υποχρεούνται να προβαίνουν σε αναφορές που να υποδεικνύουν τις στρατηγικές διαχείρισης κινδύνου και την εταιμότητά τους για προκλήσεις που σχετίζονται με το κλίμα. Για παράδειγμα ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις που βρίσκονται πλησίον πλημμυρικών ζωνών ενδέχεται να επενδύσουν σε έργα αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, καθώς και να έχουν ένα σχέδιο προστασίας των εγκαταστάσεων και των επισκεπτών τους από κινδύνους που σχετίζονται με τις πλημμύρες.

-Μετρήσεις δραστηριότητας: Τα ξενοδοχεία χρησιμο-

Υπολογίζεται ότι η εφαρμογή της νέας οδηγίας θα επηρεάσει περισσότερες από 50.000 εταιρείες στην Ευρώπη και περίπου 10.000 μη ευρωπαϊκές επιχειρήσεις με δραστηριοποίηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

ποιώντας μετρήσεις δραστηριότητας όπως τον αριθμό των διαθέσιμων δωμάτων – διανυκτερεύσεων, το μέσο όρο πληρότητας και τη συνολική επιφάνεια των εγκαταστάσεων διαμονής, παρέχουν μία ολιστική εικόνα των λειτουργιών τους και των επιδόσεων βιωσιμότητας. Η αποτελεσματική χρήση των ξενοδοχειακών χώρων, η βελτιστοποίησή τους και η διατήρηση υψηλών ποσοστών πληρότητας, μειώνουν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις ανά επισκέπτη και ταυτόχρονα αποτελούν δείκτες αποτελεσματικών λειτουργιών με την ελάχιστη δυνατή σπατάλη.

Τα πρότυπα SASB προσφέρουν ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη μέτρηση και την αναφορά των πρακτικών βιωσιμότητας των τουριστικών επιχειρήσεων. Με την τήρηση αυτών των προτύπων, η βιομηχανία τουρισμού ενισχύει όχι μόνο την περιβαλλοντική και κοινωνική ευθύνη, αλλά και την ανταγωνιστικότητά της στην αγορά. Καθώς ο κόσμος κινείται προς ένα πιο βιώσιμο μέλλον, ο ρόλος της τουριστικής βιομηχανίας εξελίσσεται σε καταλυτικό παράγοντα στην καθοδήγηση αυτής της αλλαγής.

Μία βιώσιμη τουριστική βιομηχανία ακούγεται ιδανική, στην πράξη όμως θα εφαρμοστεί;

Εφαρμόζεται ήδη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα εφαρμογής αποτελεί το πρόγραμμα Vision 2030 που ανακοίνωσε προ ολίγων ημερών η Σαουδική Αραβία για τη βιώσιμη τουριστική διαχείριση. Η Σαουδική Αραβία ηγείται μίας καινοτόμου αλλαγής στην παγκόσμια τουριστική βιομηχανία, δίνοντας έμφαση στη βιωσιμότητα, στους φιλικούς προς το περιβάλλον προορισμούς και στην πολιτιστική διατήρηση. Με ένα φιλόδοξο σχέδιο αύξησης των επισκεπτών στα 150 εκατομμύρια έως το 2030, θέτει τις βάσεις για μία μακροπρόθεσμη, υπεύθυνη τουριστική ανάπτυξη μέσω έργων που δίνουν προτεραιότητα στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, στη βιοποικιλότητα και στη διατήρηση ιστορικών χώρων. Βασικός στόχος του Vision 2030 είναι η δημιουργία μίας ισορροπημένης προσέγγισης όπου η τουριστική επέκταση συμβαδίζει με την προστασία του περιβάλλοντος και του πολιτισμού. Σε αντίθεση με τον παραδοσιακό μαζικό τουρισμό, ο οποίος συχνά βλάπτει τα τοπικά οικοσυστήματα, το πρόγραμμα αυτό δεσμεύεται να διατηρήσει τα διαφορετικά τοπία της χώρας αυτής, από κοραλλιογενείς υφάλους έως ερήμους, εφαρμόζοντας βιώσιμες πρακτικές και ο τελικός στόχος του προγράμματος είναι να διασφαλισθεί ότι ο τουρισμός αφενός θα φέρει οικονομική ανάπτυξη και αφετέρου θα ενισχύσει τη φυσική και την πολιτιστική κληρονομιά, επιδιώκοντας ταυτόχρονα όχι μόνο τη διατήρηση αλλά και τη βελτίωση του περιβάλλοντος με τη συμμετοχή των ίδιων των επισκεπτών, όπως για παράδειγμα σε έργα που στοχεύουν στην αύξηση της βιοποικιλότητας και την αποκατάσταση των κοραλλιογενών υφάλων.

Δεδομένου λοιπόν ότι ο οικοτουρισμός ευθυγραμμίζεται με την παγκόσμια ζήτηση για βιώσιμες ταξιδιωτικές εμπειρίες καθώς και ότι αυξάνεται σημαντικά ετησίως ο τουρισμός με οικολογική συνείδηση που είναι διατεθειμένος να ξοδέψει πιο συχνά σε προορισμούς που δίνουν προτεραιότητα στη βιωσιμότητα, γίνεται εύκολα αντιληπτό πόσο

μπορεί να εκμεταλλευθεί η ελληνική τουριστική βιομηχανία την ευκαιρία ανάπτυξης οικοτουρισμού. Οι τουριστικές επιχειρήσεις αναδεικνύοντας τις πρακτικές ESG και τη συμμόρφωσή του με την Οδηγία CSRD, θα ενισχύσουν το πελατολόγιό τους χάρη στην αυξανόμενη ανταπόκριση των επισκεπτών σε βιώσιμες τουριστικές επενδύσεις.

Από την περιγραφή σας καταλαβαίνουμε ότι το σύστημα συμμόρφωσης με τους στρατηγικούς πυλώνες των θεσμών ESG και CSRD είναι πολυδαίδαλο. Πώς θα καταφέρουν οι τουριστικές επιχειρήσεις να ακολουθήσουν το σύνολο των οδηγιών ταυτόχρονα με την προετοιμασία για την τουριστική περίοδο;

Το ερώτημά σας είναι επίκαιρο και πολύ εύστοχο διότι συνδέεται με την ανακοίνωση ενός νέου νομοθετικού πακέτου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του οποίου η ανακοίνωση αναμενόταν έως τα τέλη Φεβρουαρίου 2025. Πριν προχωρήσουμε όμως στην απάντηση της εύλογης απορίας όλων των επιχειρήσεων, χρειάζεται να διευκρινίσουμε καταρχήν ότι η συμμόρφωση με τη ισχύουσα νομοθεσία γίνεται σταδιακά με βάση το μέγεθος των εταιρειών, τον αριθμό των υπαλλήλων που απασχολούν αυτές και τον κύκλο εργασιών τους ή τον ετήσιο ισολογισμό τους. Ενδεικτικά να αναφέρουμε ότι με βάση τη νομοθεσία όπως ισχύει σήμερα, η σταδιακή υλοποίηση ξεκίνησε τον Ιανουάριο 2024 με την ένταξη των μεγάλων οντοτήτων με περισσότερους από 500 εργαζόμενους, τον Ιανουάριο 2025 εντάχθηκαν οι μεγάλες επιχειρήσεις με τουλάχιστον 250 εργαζόμενους και ταυτόχρονα είτε σύνολο ενεργητικού 25εκ €, είτε καθαρό ύψος κύκλου εργασιών 50εκ €, τον Ιανουάριο 2026 θα ενταχθούν οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και το 2028 θα ενταχθούν οι επιχειρήσεις τρίτων χωρών που δραστηριοποιούνται στην ΕΕ.

Εν τούτοις το σύστημα συμμόρφωσης είναι όντως περίπλοκο και περιλαμβάνει επιπλέον Οδηγίες πέραν της CSRD και των κριτηρίων ESG. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνώρισε τη δυσκολία που έχει προκύψει για τις επιχειρήσεις ως προς τη συμμόρφωση στις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις ενωσιακές Οδηγίες και γι' αυτό το λόγο το Δεκέμβριο 2024, με την έναρξη της νέας θητείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Πρόεδρος της Φον ντερ Λάιεν ανακοίνωσε την εκπόνηση του Κανονισμού Omnibus, ενός νέου νομοθετικού πακέτου με στόχο την απλοποίηση της διαδικασίας υποβολής εκθέσεων βιωσιμότητας.

Στις 26 Φεβρουαρίου 2025 δημοσιεύθηκε ο Κανονισμός Omnibus, ο οποίος εισαγάγει νέες κατευθυντήριες γραμμές στα πεδία εφαρμογής του συνόλου του Οδηγιών, μεταξύ των οποίων και της Οδηγίας CSRD, με γνώμονα τη διευκόλυνση όλων των επιχειρήσεων στη συμμόρφωση με τις εκθέσεις βιωσιμότητας. Συνολικά, το πακέτο απλοποίησης Omnibus (Omnibus Simplification Package) περιλαμβάνει τροποποιήσεις στην Οδηγία για την Αναφορά Εταιρικής Αειφορίας (CSRD), την Οδηγία για τη Δέουσα Επιμέλεια για την Εταιρική Αειφορία (CSDDD), τον Μηχανισμό Προσαρμογής Ανθρακα (CBAM) και τον Κανονισμό

InvestEU. Το Omnibus Simplification Package, στοχεύει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της απελευθέρωσης της ανάπτυξης μέσω της προώθησης ενός ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Με το πακέτο Omnibus η ΕΕ επιδιώκει να εξασφαλίσει ότι οι εταιρείες δεν θα επιβαρύνονται με υπερβολικές ρυθμιστικές υποχρεώσεις.

Ποιες είναι οι κύριες αλλαγές που φέρνει στην Οδηγία CSRD το δημοσιευθέν μόλις στις 26 Φεβρουαρίου 2025 πακέτο Omnibus;

Καταρχήν είναι απαραίτητο να διευκρινισθεί ότι το πακέτο Omnibus αποτελεί πρόταση και όχι νομοθετημένο κείμενο. Οι προτάσεις των Ευρωπαϊκών Επιτροπών συνήθως ακολουθούν μία διαδικασία συζήτησης και επεξεργασίας από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και στη συνέχεια καταλήγουν σε τελική νομοθεσία. Ωστόσο στην προκειμένη περίπτωση, η δημοσίευση του πακέτου Omnibus ήταν παλαιότερη και έχει ήδη προκαλέσει μεγάλο ενδιαφέρον και συζητήσεις από την πρώτη στιγμή που δημοσιεύθηκε διότι αναμένεται να φέρει διαρθρωτικές αλλαγές στις επιχειρηματικές υποχρεώσεις.

Πιο αναλυτικά, οι βασικές αλλαγές που προτείνει το πακέτο Omnibus για την Οδηγία CSRD περιλαμβάνουν τα εξής:

i. Οι απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων να ισχύουν μόνο για μεγάλες επιχειρήσεις με περισσότερους από 1.000 εργαζομένους (και ταυτόχρονα είτε κύκλο εργασιών άνω των 50εκ. €, είτε σύνολο ισολογισμού άνω των 50εκ. €), σε αντιδιαστολή με τους 500 και 250 αντίστοιχα εργαζόμενους που προβλέπει το ισχύον πλαίσιο για τις μεγάλες οντότητες. Αυτή η αλλαγή συνεπάγεται ότι ο αριθμός των εταιρειών που εντάσσονται στο πεδίο εφαρμογής θα μειωθεί κατά περίπου 80%.

ii. Την εισαγωγή ενός απλουστευμένου πρότυπου για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Για τις εταιρείες που δεν θα εντάσσονται πλέον στο νέο πεδίο εφαρμογής της CSRD με έως 1.000 εργαζόμενους, η Επιτροπή θα εγκρίνει ένα εθελοντικό πρότυπο αναφοράς, βασισμένο στα πρότυπα για μικρομεσαίες επιχειρήσεις (MME) που έχει αναπτύξει η Ευρωπαϊκή Συμβουλευτική Ομάδα για Θέματα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group). Η υλοποίηση αυτής της πρότασης θα περιορίσει τις πληροφορίες που μπορούν να ζητούν μεγάλες εταιρείες από τις μικρότερες εταιρείες στην αλυσίδα αξίας τους.

iii. Την ανθεώρηση από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Προτύπων Αναφοράς Αειφορίας, με στόχο να μειωθεί ο αριθμός των δεδομένων που ζητείται, να διευκρινισθούν ασαφείς διατάξεις και να βελτιωθεί η σύνδεση με άλλες νομοθεσίες, ούτως ώστε να υπάρχει συσχέτιση μεταξύ τους.

iv. Την κατάργηση εξουσιοδοτήσεων που επιτρέπουν στην Επιτροπή να εγκρίνει πρότυπα για συγκεκριμένους τομείς, καθώς και την δυνατότητα της Επιτροπής να προτείνει τη μετάβαση από μία απαίτηση περιορισμένης διασφάλισης σε μία απαίτηση εύλογης διασφάλισης.

v. Τέλος προτείνεται να αναβληθεί κατά δύο έτη η έναρξη

εφαρμογής των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων για τις μεγάλες εταιρείες που δεν έχουν ακόμη εφαρμόσει την Οδηγία CSRD, καθώς και για τις εισηγμένες μικρομεσαίες επιχειρήσεις, προκειμένου να δοθεί χρόνος στους θεσμικούς φορείς να συμφωνήσουν με τις προτεινόμενες ουσιαστικές αλλαγές της Επιτροπής.

Με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις του πακέτου Omnibus η Επιτροπή επιδιώκει να μειώσει την επιβάρυνση για τις μικρότερες εταιρείες και να διευκολύνει τη διαδικασία αναφοράς για τις μεγαλύτερες, χωρίς ωστόσο να θιγεται η ουσία της βιωσιμότητας και της εταιρικής ευθύνης.

Ποιες θα είναι συνολικά οι αλλαγές στο πεδίο εφαρμογής του νέου CSRD εάν υιοθετηθεί η πρόταση Omnibus με ενσωμάτωσή της σε νομοθετημένο κείμενο της ΕΕ;

Σε προηγούμενο παράδειγμα αναφέρθηκε ότι επί του παρόντος η Οδηγία CSRD ισχύει για όλες τις μεγάλες εταιρείες (που ορίζονται ως εταιρείες άνω των δύο από τα τρία ακόλουθα κριτήρια: €50 εκατ. καθαρός κύκλος εργασιών, €25 εκατ. σύνολο ισολογισμού, 250 εργαζόμενοι από τον Ιανουάριο 2025), καθώς και για τις μικρομεσαίες εταιρείες των οποίων οι τίτλοι είναι εισηγμένοι σε οργανωμένη αγορά της ΕΕ. Η πρόταση Omnibus, αν ενσωματωθεί σε νέα Ενωσιακή Οδηγία, θα περιορίσει το τρέχον πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας CSRD σε μεγάλες εταιρείες με περισσότερους από 1000 εργαζόμενους (δηλαδή εταιρείες που έχουν περισσότερους από 1000 εργαζομένους και είτε κύκλο εργασιών άνω των 50 εκατ. ευρώ είτε ισολογισμό άνω των 25 εκατ. ευρώ). Οι οντότητες που θα εμπίπτουν στο πλαίσιο εφαρμογής θα υποχρεωθούν να υποβάλουν έκθεση σχετικά με τα Ευρωπαϊκά Πρότυπα Αναφοράς Αειφορίας (ESRS), τα οποία επίσης θα ανθεωρηθούν και απλουστευθούν. Οι εταιρείες αντίστοιχα που θα βρίσκονται εκτός του πεδίου εφαρμογής, θα μπορούν να επιλέξουν να υποβάλουν έκθεση οικειοθελώς, με βάση το προαναφερόμενο απλουστευμένο εθελοντικό πρότυπο που θα εγκριθεί από την Επιτροπή, βάσει των εθελοντικών προτύπων που έχει αναπτύξει η EFRAG για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Εν κατακλείδι, αυτή τη στιγμή οι τουριστικές επιχειρήσεις τι πρέπει να κάνουν μετά τις αλλαγές της τελευταίας στιγμής στις 26 Φεβρουαρίου 2025;

Αυτή τη στιγμή εξακολουθεί να υπάρχει υποχρέωση συμμόρφωσης για τις επιχειρήσεις της τουριστικής βιομηχανίας και των λοιπών υπαγόμενων επιχειρηματικών τομέων, όπως έχει διαμορφωθεί αυτή η υποχρέωση με βάση τις ισχύουσες ενωσιακές Οδηγίες και την ενσωμάτωσή τους στην ελληνική νομοθεσία. Οι νέες ελαφρύνσεις μπορούν να επέλθουν με την νομοθέτηση των προτάσεων Omnibus από την ΕΕ.

Παρακολουθούμε στενά τις εξελίξεις, με την προσδοκία να υπάρξει απλοποίηση της διαδικασίας, καθώς και μία καλύτερη προσαρμογή των ενωσιακών απαιτήσεων στις ανάγκες των επιχειρήσεων. **EN**